



Tiivistelmän kirjoittajat: Mira Vanninen, Lotta Hautamäki ja Erja Poutiainen

Tutkimus Kelan kohdennetuista kuntoutuskursseista aivoverenvuodon sairastaneille

## Hyödyt ulottuivat kurssien pääteemojen lisäksi kuntoutujan muuhunkin elämään

Aivoverenkiertohäiriö (AVH) on yhteisnimitys aivoverisuonten ja aivoverenkierron sairauksille. Kyse on ennemminkin yllättäen ilmaantuvan aivoinfarktin tai aivoverenvuodon jälkeen yksilöllisesti ilmenevistä oireista kuin yhtenäisestä sairaudesta. AVH:n saa vuosittain yhteensä 25 000 suomalaista.

AVH:n sairastuminen heikentää usein merkittävästi toimintakykyä ja omatoimista arjessa selviytymistä. Kela on järjestänyt kohdennettuja kuntoutuskursseja henkilöille, joilla on ollut AVH:n jälkeen haasteita käden käytössä, kävelyssä tai kommunikaatiossa.

Elokuussa 2021 julkaistussa tutkimuksessa selvitettiin kurssien merkitystä kuntoutujien elämään ja sairauden hallintaan. Tutkimuksella pyrittiin vastaamaan kysymykseen, mikä on AVH-kuntoutuskurssin merkitys kuntoutujan kokonaisvaltaisen kuntoutumisen prosessissa ja arkisen toimintakyvyn edistämisessä. Tutkimuskohteena eivät näin ollen olleet ainoastaan toimintarajoitteet, joihin Kelan kuntoutuskurssit kohdentuivat. Tutkimuksessa selvitettiin myös kuntoutuksen merkitystä esimerkiksi kuntoutujan työ- tai opiskelutilanteeseen, ihmissuhteisiin ja harrastuksiin – kuntoutujan koko elämäntarinaa.

Tutkimukseen otettiin mukaan myös kuntoutujien läheisten ja palveluntuottajien kokemuksia kursseista. Menetelmänä käytettiin moninäkökulmaista laadullista tutkimusta, jonka aineisto koostui haastatteluista ja kuntoutusasiakirjakirjoista.

Tutkimuksessa ilmeni, että kuntoutujat kokivat hyötyneensä kursseista laajemminkin kuin pääteemojen osalta. Hyödyissä korostuivat erilaiset sopeutumiseen sekä psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvät tekijät. Näihin kuuluivat muun muassa sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen, jaksaminen arjessa ja AVH:n oireiden hyväksyminen osaksi elämää. Saavutetut hyödyt säilyivät kuntoutujan arjessa parhaiten, jos kuntoutuja oli motivoitunut. Erityisen tärkeää oli, että kuntoutujan palveluketju jatkui saumattomasti myös kuntoutuskurssien jälkeen.

Kuntoutuskursseille ohjautumista voitaisiin parantaa muun muassa tarjoamalla terveydenhuollon henkilöstölle tietoa Kelan kuntoutuksista. Kehitettävää olisi myös läheisten, erityisesti omaishoitajina toimivien, tukemisessa.

Tutkimus on nimeltään Arjen toimintakykyä etsimässä. Kuntoutujien, läheisten ja ammattilaisten kokemuksia Kelan kohdennetuista AVH-kuntoutuskursseista. Se oli osa Kelan Muutos-hanketta, jossa tutkittiin useiden erilaisten Kelan kuntoutuspalveluiden toteutusta ja vaikutuksia vuosina 2015-2019.

## Keskeisimmät tulokset

1. Kuntoutujat kokivat hyötyneensä kursseista myös niiden kohdealueita laajemmin hyvinvoinnin lisääntymisenä ja psykososiaalisen toimintakyvyn kohentumisena.
2. Saavutettujen hyötyjen säilymisen kannalta oli erityisen tärkeää, että kuntoutujan palveluketju jatkui saumattomasti myös kuntoutuskurssien jälkeen.

## Lisätietoja

Johtava tutkija Erja Poutiainen, 044 781 3156, [erja.poutiainen@kuntoutussaatio.fi](mailto:erja.poutiainen@kuntoutussaatio.fi)

## Lähteet

Hautamäki L., Vuorento M., Tuomenoksa A., Hiekkala S., Poutiainen E. Arjen toimintakykyä etsimässä. Kuntoutujien, läheisten ja ammattilaisten kokemuksia Kelan kohdennetuista AVH-kuntoutuskursseista. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 25, 2021. 116 s.

Siirry julkaisuun tästä: [ISBN 978-952-284-130-8](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0241130)

## Kaikki Tutkittua tietoa -tiivistelmät